



**FYLKESMANNEN
I ROGALAND**

Deres ref.:

Vår dato: 09.05.2014
Vår ref.: 2012/11513
Arkivnr.: 421.3

Lyse Produksjon AS
Postboks 8124

4069 STAVANGER

Att. Oddvar Njå

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00
F: 51 52 03 00
E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Lyse Produksjon AS - Tillatelse til utfylling i sjø i Lysebotn, Forsand kommune

Fylkesmannen har ferdigbehandlet søknaden fra Lyse Produksjon AS av 13.12.2013 og har besluttet på visse vilkår å gi tillatelse etter forurensningsloven og forurensningsforskriften til utfylling i sjø. Utfyllingsstedet ligger innerst i Lysefjorden, nord for utløpet av Lyseåna. Vilkårene fremgår på side 8-10. Det varsles i tillegg om fastsettelse av gebyr for saksbehandlingen av søknaden.

Tillatelsen omfatter utfylling av ca. 570 000 m³ sprengstein i sjø. Omsøkt tiltak vil berøre et sjøbunnsareal på ca. 41 000 m².

Vi viser til søknad av 13.12.2013 om utfylling i sjø i Lysebotn i Forsand kommune og opplysninger framkommet under behandlingen av søknaden.

Søknad og saksbehandling

Omsøkt utfylling er en del av Lyse Produksjon AS (heretter omtalt som Lyse) sin utbyggingsplan for Lysebotn II kraftverk. I forbindelse med driving av nye tunneler til kraftverket, vil Lyse få en god del overskuddsmasser i form av sprengstein. Mesteparten av overskuddsmassene er planlagt brukt til oppføring av molo og småbåthavn i Lysebotn. På grunn av bunnforholdene i området må det også etableres en omfattende støttefylling til moloen. Det søkes nå om tillatelse etter forurensningsloven til utfylling av sprengstein i sjø.

Omsøkt utfyllingsområde i Lysebotn er regulert til småbåthavn (Plan 201305 – Detaljplan for småbåthavn Lysebotn).

I henhold til § 36-6 i forskrift om begrensnng av forurensning (forurensningsforskriften), ble søknad med vedlegg lagt ut til offentlig ettersyn i Forsand kommune og på internettetsiden til Fylkesmannen i Rogaland. Utleggingsperioden var fire uker i februar 2014.

Fylkesmannen har i brev av 20.06.2013 vurdert de midlertidige anleggsarbeidene knyttet til opprustingen av Lysebotn kraftverk til ikke å trenge egen tillatelse etter forurensningsloven.

Fylkesmannen sendte 30.04.2014 utkast til tillatelse til Lyse for eventuelle kommentarer.

Det søkes om tillatelse til:

Utfylling av ca. 570 000 m³ sprengstein.

Samlet berører tiltaket et sjøbunnsareal på ca. 41 000 m².

Dybden i utfyllingsområdet strekker seg fra kote 0 meter til kote -90 meter.

I området der det etableres molo/småbåthavn skal det fylles til kote + 3 meter.

Sprengsteinsmassene som skal benyttes til utfyllingen er planlagt tatt ut via adkomsttunnel i Lysebotn og derfra transportert til kai i Lysebotn. Fra kaien skal massene lastes om bord i lekter og fylles fra lekter ut i sjøen. Støttefyllingen etableres først opp til kote -4 meter. Deretter bygges moloen opp med dumper/lastebil og gravemaskin fra land.

Ved beregning av massebehov til støttefylling og molo har Lyse lagt til grunn en usikkerhet på 25 %. Usikkerheten er høy sammenlignet med tilsvarende prosjekter. Begrunnelsen for valgt usikkerhet er blant annet usikkerhet knyttet til setning i grunnen når den belastes av fyllingen og egensetning i fyllingen, og at noe masse vil havne utenfor fyllingsområdet (unøyaktig utfylling eller sterk strøm). Videre er det også tatt høyde for prosjektendringer som medfører at det sprenges ut mindre fjell enn beregnet. På grunn av de bratte bunnforholdene er det kritisk for prosjektet å ha nok stein til å kunne bygge opp en tilstrekkelig støttefylling.

Lyse planlegger å utføre utfyllingsarbeidene i perioden 30.05.2014 – 06.11.2015.

Miljøforhold

En sak skal være så godt opplyst som mulig før vedtak treffes, jf. forvaltningsloven § 17, naturmangfoldloven § 8 og forurensningsforskriften § 36-2.

Naturmangfold

- I følge Miljødirektoratets database "Naturbase" er det i det omsøkte utfyllingsområdet ikke registrert vernede, truede eller sårbare økosystemer eller naturtyper.
- På oppdrag fra Lyse kartla Norconsult AS høsten 2013 marint biologisk mangfold i utfyllingsområdet. Undersøkelsen viste at naturmangfoldet i området er svært homogent (sand/mudderbunn med krabber, eremittkreps og sjøfjær ned mot bunnen og langs bunnen, hardbunn nær fjellsiden mot nord) og det ble ikke funnet truede, sjeldne eller sårbare arter.
- Området der utfyllingen skal foregå er en fredningssone for anadrom fisk. Smoltutvandringen foregår på vår/forsommeren.
- Hele Lysefjorden er definert som en viktig forekomst av naturtypen «sterke tidevannsstrømmer»

Vannforekomst

- I følge databasen <http://vann-nett.nve.no> ligger omsøkt område i vannforekomsten "Lysefjorden-indre", som tilhører vanntypen "Ferskvannspåvirket beskyttet fjord". Vannforekomsten er foreløpig klassifisert med økologisk tilstand som "dårlig", mens den kjemiske tilstanden er udefinert.
- Det er knyttet usikkerhet til reel økologisk tilstand jf. naturtilstand da de dypeste områdene av vannforekomsten er antatt naturlig oksygenfattige.
- Det er ikke fastsatt eget miljømål for lokaliteten innen 2021.

Bunnforhold

Sjøbunnen i utfyllingsområdet nord for utløpet av Lyseåna ligger på kote 0 til minus 90. I det aktuelle utfyllingsområdet skråner sjøbunnen bratt utover (helningsgrad 1:2 til 1:4). Sjøbunnen består av ulike typer; bløtbunn, grus/stein og fast fjell.

Generelt er det i utfyllingsområdet registrert løsmassemektigheter på 5-10 meter. Under løsmassene, som består av sand, grus og stein, er det påvist fast lagrede masser. Fast fjell ble påvist ved ca. 20 meters dybde nær land, boreundersøkelser i øvrig utfyllingsområde er ført ned over 30 meter uten å treffe på fast fjell.

Bunnsedimentene

Prøvetaking av forurensningsgraden i sjøbunnsedimentene i utfyllingsområdet ble utført i august 2013 av Norconsult AS. Resultatet av undersøkelsene viser at sjøbunnsedimentene er forurenset med miljøgiftene tributyltinn (TBT), polysykliske aromatiske hydrokarboner (PAH) og polyklorterte bifenyler (PCB). Norconsult AS fant at konsentrasjonen av miljøgifter var størst i området der hvor moloen skal etableres.

På grunnlag av undersøkelsen har Norconsult AS utført en miljørettet risikovurdering for utfylling på forurenset sediment. Risikoen for spredning av forurenset sediment er estimert ut fra beregninger av oppvirvlet materiale samt hvor mye forurensning som kan forekomme fra porevannet. Norconsult AS konkluderer med at det er knyttet akseptabel lav risiko til utlekking av forurenset porevann, og for spredning av forurenset sediment.

Strømforhold

Lysefjorden har et terskeldyp på 13 meter, og største dyp innenfor terskelen er 450 meter. I notat fra Havforskningsinstituttet (HI) («Vurdering av marinbiologiske effekter knyttet til deponering av steinmasser i Lysefjorden i forbindelse med opprusting av Lysebotn kraftverk» datert 03.07.2013) opplyses det at det er tre hovedbasseng i fjorden, der det minste av disse strekker seg fra Lysebotn til Geitaneset hvor det er en dyp terskel på 86 meter. Største dyp i dette bassenget er 170 meter. HI har brukt strømmålinger tatt ved Geitaneset i 2004-2005 for å beregne oppholdstid i vannmassene i bassenget ved Lysebotn. HI antar en oppholdstid i det øvre brakkvannslaget (3-5 meter) å være kort (timer – dag), for vannmassene mellom 5-15 meters dyp beregnes en oppholdstid på 5-7 dager, og vannmassene i det underliggende bassenget en oppholdstid på flere år.

Søkers forslag til utfyllingsmetode

Lyse er av den oppfatning at risikoen for spredning av forurenset porevann, forurenset sjøbunnsediment og sprengsteinspartikler under utfyllingsarbeidene er liten, og mener derfor at eventuelle spredningsreducerende tiltak ikke er nødvendig.

Høring

Mottatte høringsuttalelser

Fylkesmannen mottok 4 høringsuttalelser til søknaden:

Fiskarlaget Vest viser til deres uttalelse av 21.01.2014 til «plan 201305 detaljregulering småbåthavn Lysebotn». I uttalen fremgår det at Fiskarlaget er positive til at overskuddsmassene blir benyttet til samfunnsmessige gode formål. En eventuell dumping av sprengstein i sjø med formål om kun å kvitte seg med massen, vil derimot Fiskarlaget ikke godta.

Videre opplyser Fiskarlaget at det er en låssettingsplass som benyttes til brislingsfisk i/ved omsøkt område for småbåthavn. Fiskarlaget regner med at omsøkt utfylling i sjø vil ødelegge denne låssettingsplassen. Dersom dette er tilfelle, og/eller dersom låssettingsplassen ikke kan benyttes under anleggsarbeidene, går Fiskarlaget i mot forslaget om småbåthavn i Lysebotn. I det tilfellet etablering av småbåthavn gjennomføres slik at låssettingsplassen fremdeles kan benyttes, ber Fiskarlaget om at det lages fester på moloen som man kan feste lås i.

I tillegg mener Fiskarlaget at en av føre-var hensyn bør dekke til kjent forurensning på sjøbunnen.

Fiskeridirektoratet Region Sør opplyser at det i det omsøkte utfyllingsområdet er registrert en låssettingsplass samt at det foregår fiske med aktive redskaper. Området er i bruk for fiske og låssetting etter sild og brisling fra august til desember, og for makrell fra mai til november.

Fiskeridirektoratet mener at utslipp av nitrogen og sprengsteinspartikler, samt spredning av forurensning fra sjøbunnen, vil være svært ugunstig for gyting og yngel i området. Av den grunn forutsetter fiskeridirektoratet at det vil bli tatt hensyn til villlevende marine ressurser dersom det gis tillatelse til omsøkt tiltak. Fiskeridirektoratet oppfordrer søker om å ta kontakt med lokale fiskere for å be om hjelp til å observere om brisling kommer inn i fjorden for å gyte. Videre forutsetter fiskeridirektoratet at arbeidene tar hensyn til eller eventuelt stoppes i gyteperioden og frem til effekten av arbeidene på larve/yngel ikke lenger medfører fare for overlevelse. Fiskeridirektoratet forutsetter også at det blir tatt hensyn til fiske og eventuell stengsatt fisk i området, og at arbeider i sjø som kan påvirke dette gjøres i nært samarbeid med utøvende fiskere.

Forsand kommune v/ Seksjon teknisk ber om at det legges ut lenser i utfyllingsområdet i en størrelse som fanger opp alle sprengstoffrester slik at en unngår unødig forurensning av strender, viker, og lignende.

Kystverket Vest hadde søknad fra Lyse Produksjon AS om anvendelse av tunnelmasser som støttefylling for molo og småbåthavn i Lysefjorden under behandling da søknaden etter forurensningsloven ble sendt på høring. Tillatelsen ble gitt 14.04.2014. Kystverket Vest hadde ikke kommentarer til en eventuell tillatelse etter forurensningsloven.

Søkers merknader til mottatt uttalelser

I samsvar med bestemmelsene i forurensningsforskriften kapittel 36 – Behandling av tillatelser etter forurensningsloven - § 36-4, fikk søkeren oversendt uttalelsene for eventuelle kommentarer.

Lyse opplyser i brev av 31.03.2014 at de har følgende kommentarer til uttalelsene:

Lyse har engasjert Norconsult AS for å vurdere virkningene av den planlagte utfyllingen på låssettingsplassen i henhold til *Fiskarlaget Vest* sin uttale. Norconsult AS sin vurdering er gjengitt i notat 5134243 «Småbåthavn og molo i Lysebotn og konsekvenser for fiskeri – kommentarer til mottatte uttalelser» datert 03.03.2014. Av notatet fremgår det at det innerst i Lysefjorden er to låssettingsplasser for brisling; en på nordsiden av fjorden ca. 500-600 m fra planlagt anleggsområde, og en, vesentlig større, markert på tvers av fjorden. Den største låssettingsplassen berøres av tiltaksområdet i det nordøstlige hjørnet, og Norconsult AS sin vurdering er at låssettingsplassen innerst i Lysefjorden ikke bør benyttes under anleggsarbeidene. Det permanente arealbeslaget planlagt tiltak har på låssettingsplassen er likevel lite, og Norconsult AS vurderer det derfor slik at låssettingsplassen ikke vil bli ødelagt av den planlagte utfyllingen og vil kunne benyttes etter at anleggsarbeidene er utført. Lyse vil drøfte med fiskerne i området om det er ønskelig at det etableres arrangementer på moloen for feste av lås.

Videre opplyses det i notatet at hele den indre delen av Lysefjorden er gyteområde for brisling. Norconsult AS viser til at tiltaksområdet berører en liten del av dette gyteområdet, og at anleggsarbeidene derfor er forventet å ha små virkninger for rekrutteringen av brisling i anleggsfasen. Av notatet fremgår det at det er knyttet usikkerhet til om økt partikkelinnhold i vannet vil medføre dødelighet på egg. Fordi brisling gyter i de frie vannmassene er Norconsult AS sin oppfatning at tiltaket ikke vil påvirke kvaliteten på gyteområdet etter at anleggsaktivitetene er avsluttet.

Når det gjelder *Fiskeridirektoratet Region Sør* sin uttale om at omsøkte arbeider vil ha negativ påvirkning på gytehabitater og yngel, viser søker til rapport utarbeidet av Norconsult AS

(«Lysebotn II kraftverk – bruk av tunnelmasser i Lysefjorden som støttefylling og fundament for molo og småbåthavn: vurdering av mulige virkninger for miljø og brukerinteresser i sjø» datert 10.12.2013) der disse forholdene er vurdert. Rapporten konkluderer med at arbeidene ikke forventes å medføre vesentlige negative effekter på yngel eller gyteområdet for brisling, eller øvrig fiskefauna.

Videre opplyser Lyse at det å stanse utfyllingsarbeidene i gyteperioder eller lignende vil være uforenelig med gjennomføringen av et rasjonelt anleggsarbeid. For å minimere inngrepene og arealbruken i Lysebotn er det ikke avsatt plass til mellomlagring av betydelige volumer sprengstein på land. Lyse opplyser at de vil etablere kontakt med fiskere i nærområdet i Lysefjorden for å sikre god dialog med disse under anleggsarbeidene.

Til *Forsand kommune* sin uttale bemerket Lyse at de går ut fra at kommunen primært sikter til plastrester fra tennlunter (nonel slanger) som benyttes ved sprenging. Søker opplyser at deler av disse plastmaterialene vil følge sprengsteinen ut i sjøen og at noe av plasten vil flyte opp til overflaten under deponering av sprengstein og ved senere utvasking av steinfyllingen. Lyse vil i samarbeid med valgt entreprenør sikre rutiner for å hindre at plast spres i sjøen.

Lyse har ingen merknader til *Kystverket Vest* sin uttalelse.

Fylkesmannens merknader til mottatte uttalelser

Fylkesmannen har ingen spesielle merknader til uttalelsene fra Fiskarlaget Vest, Fiskeridirektoratet Region Sør, Forsand kommune eller Kystverket Vest, og viser til vurderinger og fastsatte vilkår i tillatelsen som gjelder tiltak for å sikre at arbeidene utføres med minst mulig skade på det marine miljø.

Fylkesmannens vurderinger og begrunnelse

Rettslig grunnlag

Fylkesmannen har vurdert søknaden på bakgrunn av de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper tiltaket for øvrig medfører, jf. forurensningsloven §§ 11 og 16.

Vurderingstemaet suppleres av kravene i vannforskriften §§ 4 - 6, og kravet i naturmangfoldloven § 7 om at prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 - 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved skjønnsutøvelsen etter forurensningsloven.

Bruk av best tilgjengelig teknikker (BAT)

Våre vurderinger og krav er basert på prinsippet om bruk av beste tilgjengelige teknikker (BAT), jf. forurensningsloven § 2 nr. 3 og naturmangfoldloven § 12 om bruk av miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven krever at beslutninger også skal være begrunnet ut fra hensynet til naturmangfoldet der dette er relevant. Beslutningen skal enten være basert på vitenskapelig kunnskap eller dersom dette ikke finnes, på "føre-var-prinsippet". Naturmangfoldet gjelder arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse, økologiske tilstand og effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskap skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Vannforskriften (nasjonale mål)/EUs vanndirektiv

Vannforskriften fastsetter miljømål for vannforekomster og inndeler vannforekomster i fem tilstandsklasser. Miljømålene i vannforskriften §§ 4 - 6 innebærer at tilstanden i vannforekomstene skal beskyttes mot forringelse, og forbedres med mål om å oppnå god økologisk tilstand og god

kjemisk tilstand. Dersom utfyllingen fører til at vannforekomsten Lysefjorden-indre endrer tilstandsklasse i negativ retning, vil det foreligge en forringelse. Miljømålene skal nås, og forringelse er ikke tillatt med mindre vilkårene for å gjøre unntak er oppfylt, jf. vannforskriften § 12. Fylkesmannen har derfor vurdert om kravene i vannforskriften er til hinder for å gi tillatelsen etter forurensningsloven.

Miljøpåvirkning

Spredning av forurensede bunnsedimenter

Uten særskilte tiltak vil utfyllingsarbeidene føre til oppvirvling av forurensede sedimenter, noe som vil kunne gi negative miljøeffekter på det marine miljø. Derfor vil det være viktig å hindre partikkelspredning, både med tanke på å bevare eventuelle marine verdier, samt for å unngå spredning og transport av miljøgifter fra sedimentene og til omgivelsene.

Topografien og bunnforholdene i utfyllingsområdet tilsier at bruk av fiberduk som tildekkingsmetode ikke vil være gjennomførbart i hele utfyllingsområdet. Skråning og dybdeforhold vil gjøre utlegging og sikring av fiberduk vanskelig. Størrelsen på utfyllingsområdet og dybdeforholdene tilsier videre at siltgardiner ikke kan benyttes som sikring mot spredning av oppvirvlede sjøbunnsedimenter. Utfyllingens utforming, størrelsen på utfyllingsområdet og dybdeforholdene utelukker også bruk av innringende steinfylling som skjermingsmetode.

Fylkesmannens vurdering er likevel at det er mulig å gjennomføre spredningsreducerende tiltak i de grunnere delene av utfyllingsområdet der moloen skal etableres. Bunnsedimentene er i dette området forurenset med TBT, PAH og PCB, og det er også her det er forventet størst spredning av partikler ut av anleggsområdet. Vår vurdering er at tildekking med et sand/gruslag før utfylling med sprengsteinsmasser vil være det beste tiltaket mot spredning av forurensning fra denne delen av utfyllingen.

Spredning av forurensning som følge av tiltaket må likevel påregnes i en begrenset periode, selv ved iverksetting av spredningsbegrensende tiltak. Spredningen kan foregå via partikkelspredning og porevannsutpressing ved utlegging av tildekkingslag og sprengsteinsmasser.

Spredning av sprengsteinspartikler og finstoff

Tunnelstein fra opprustingen av Lysebotn kraftverk består av gneis. Partikler fra sprenging av gneis er skarpere enn naturlige partikler, og det er derfor antatt at sprengsteinspartikler har et større skadepotensial på hud- og gjellesystem til fisk. Partikkelspredningen vil kunne føre til forringet vannkvalitet mens utfyllingsarbeidene pågår.

Utlegging av sprengstein med lekter vil medføre spredning av partikler fra utfyllingsmassene og dermed blakking i sjøen. Slikt finstoff vil inneholde vesentlig mindre miljøgifter enn bunnsedimentene, og Fylkesmannen mener derfor at blakking av sjøen kan aksepteres.

Spredning av nitrogenforbindelser

Utfylling av tunnelstein vil medføre spredning av partikler og nitrogenforbindelser (sprengstoffrester fra massene). Nitrogenforbindelsene vil i følge Norconsult AS bestå av omtrent 50 % ammoniumforbindelser og 50 % nitratforbindelser. Ammoniakk er akutt giftig i lave konsentrasjoner for fisk. Nitratforbindelser kan føre til overgjødning av vannmassene. Norconsult AS forventer at sjøens naturlige bufferegenskap, utskiftning av vann som følge av tidevannssyklusen, og ferskvannstilførselen i området, vil bidra til at konsentrasjonen av nitrogenforbindelser raskt vil fortynnes/finnes som ammonium og ikke ammoniakk, og at spredning av nitrogenforbindelser derfor kun vil ha en lokal effekt.

Samlet miljøpåvirkning

Søknaden omfatter arbeider i sjø som ved utføring kan føre til oppvirvling av forurenset sjøbunnsbunnsediment. Gjennomført kjemisk undersøkelse av bunnsedimentene viser miljøtilstand "ikke god"; partikkelspredning kan føre til spredning av miljøgifter, noe som kan påvirke tilstanden i vannforekomsten i negativ retning. Tiltaket er tidsbegrenset, og vil derfor bare føre til en forringelse av vannforekomsten mens arbeidene pågår.

Utfylling av sprengstein til støttefylling og molo i Lysebotn vil permanent endre bunnforholdene i utfyllingsområdet. Det er likevel ikke funnet vernede, truede eller sårbare arter i tiltaksområdet, og Norconsult AS forventer av den grunn at innskrenkningen av bløtbunns habitatet som følge av utfyllingen ikke vil forringe naturmangfoldet i området. Nær tiltaksområdet finnes hardbunns habitat lignende det som på sikt kan etableres på utfyllingen.

Utfyllingsarbeidene vil føre til at låssettingsplassen innerst i Lysebotn ikke kan benyttes under arbeidene. Det er heller ikke sannsynlig at brisling vil gyte i gyteområdet nær anleggsområdet mens arbeidene pågår. Etter at arbeidene er avsluttet er det likevel ikke sannsynlig at utfyllingen vil få andre negative konsekvenser for brislingen annet enn et noe mindre næringssøkområde.

Når det gjelder anadrom fisk kan det forventes en negativ effekt på laks og sjøørret både fra partikkelspredning og støy som følge av arbeidene. Det er ikke ventet negative effekter etter at arbeidene er avsluttet.

Lysefjorden er definert som en viktig forekomst av naturtypen «sterke tidevannsstrømmer». I følge notat fra Havforskningsinstituttet datert 03.07.2013 kan ikke de indre delene av Lysefjorden beskrives som å tilhøre nevnte naturtype. Dette på grunn av lav amplitude og liten faseforskjell mellom tidevannsbølger i dette området.

Utfyllingen vil føre til at områder med forurensete bunnsedimenter i Lysebotn blir varig tildekket og at miljøgifter ikke lenger blir biologisk tilgjengelige.

På bakgrunn av samfunnsnytte, planlagt utførelse og arbeidenes varighet, mener Fylkesmannen at det omsøkte tiltaket utført i henhold til fastsatte vilkår, utgjør en liten risiko for forringelse av miljøtilstanden i vannforekomsten som helhet, jf. miljømålet i vannforskriftens § 4.

Konklusjon

Vurdering av tiltaket etter vannforskriften og naturmangfoldloven tilsier at naturen i området kan bli påvirket. Tiltaket er likevel avgrenset, og det er i samsvar med reguleringsbestemmelsene for området. Denne bruk av massene fra bygging av nye tunneler til Lysebotn kraftverk er et samfunnsnyttig formål, og deler av utfyllingsområdet er tidligere påvirket av menneskelig aktivitet og inngrep. Fylkesmannen finner derfor å kunne gi tillatelse til utfyllingsarbeidene i Lysebotn på visse vilkår. Tillatelsen er begrunnet i at tiltaket ikke vil føre til uakseptable miljøvirkninger, samt at det er liten risiko for forringelse av miljøtilstanden i vannforekomsten, forutsatt at tiltaket utføres i henhold til fastsatte vilkår.

Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger i søknaden av 13.12.2013, og opplysninger fremkommet under behandlingen av søknaden.

Risikoklasse

Fylkesmannen skal som en del av behandlingen av omsøkt tiltak i Lysebotn plassere anleggsarbeidene i risikoklasse, jf. forurensningsforskriften § 39-6. Risikoklassifiseringen er et uttrykk for forurensningspotensialet som foreligger, og er gradert fra 1 til 4, der 1 er høyeste risiko.

På bakgrunn av arbeidenes omfang, vanntype, resipientforholdene i Lysebotn, samt de opplysningene som er gitt i søknaden, vil anlegget bli plassert i **risikoklasse 4**.

Vedtak

Med hjemmel i lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 11, jf. § 16, og i henhold til forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften) § 22-6, gir Fylkesmannen i Rogaland på visse vilkår Lyse Produksjon AS, tillatelse til utfylling i sjø i Lysebotn i Forsand kommune. Tillatelsen omfatter utfylling av ca. 570 000 m³ sprengstein i sjø. Omsøkt tiltak vil berøre et sjøbunnsareal på ca. 41 000 m².

Ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis og ved fastsettingen av vilkår, er det lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Prinsippene i naturmangfoldlovens § 8-12 er lagt til grunn som retningslinjer for beslutningen. Søknaden er også vurdert etter bestemmelsene i vannforskriften. Det stilles nedenfor vilkår om tiltak for å begrense eventuell forurensning, og for å motvirke skader på det marine miljø.

Tiltakshaver må dekke kostnadene ved å begrense eventuell skade på naturmiljø som følge av tiltaket, jf. naturmangfoldloven § 11.

Vilkår

Med hjemmel i forurensningsloven § 16 blir det stilt følgende vilkår for tillatelsen. Vilkårene er nummerert for å lette den planlagte rapporteringen, særlig med tanke på avvik.

1. Lyse Produksjon AS (Lyse) er ansvarlig for at tillatelsen blir overholdt og plikter å orientere dem som skal gjennomføre arbeidene i sjø om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidene. Det er videre Lyse sitt ansvar å sørge for å fremskaffe alle nødvendige opplysninger slik at arbeidet kan gjennomføres tilfredsstillende og i henhold til tillatelse.
2. I henhold til forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996, plikter Lyse å påse at det etableres internkontroll som sikrer at kravene i denne tillatelsen overholdes slik at arbeidet kan revideres. Fylkesmannen skal ha uhindret adgang til anleggsarbeidene, dokumenter mm., for å kunne føre tilsyn med aktivitetene.
3. Utfylling i sjø
Alle masser som skal brukes til utfylling i sjø skal være rene.

I forbindelse med utfyllingsarbeidene i sjø skal det iverksettes tiltak som sikrer at arbeidene utføres med minst mulig skade på det marine miljø:

3.1. Støttefylling

- 3.1.1. Utfyllingen skal utformes i henhold til situasjonsplan utarbeidet av Norconsult AS (tegning nr. B194 «Lysebotn II småbåthavn – situasjonsplan» datert 20.11.2013).

Utfyllingsarbeidene skal utføres på en måte som sikrer stabilitet i utfyllingen under og etter avsluttet arbeid, jf. vilkår 4.

- 3.1.2. Det skal iverksettes tiltak for effektiv oppsamling av armeringsfiber, skyteledninger m.v. i sjø.

3.2. Utfylling til molo/småbåthavn

3.2.1. Utfyllingen skal utformes i henhold til situasjonsplan og fyllingsprofiler utarbeidet for Lyse:

- B189 (Norconsult AS, 29.11.2013)
- B190 (Norconsult AS, 29.11.2013)
- B191 (Norconsult AS, 20.11.2013)
- B192 (Norconsult AS, 20.11.2013)
- B193 (Norconsult AS, 16.10.2013)
- B194 (Norconsult AS, 20.11.2013)

Utfyllingsarbeidene skal utføres på en måte som sikrer stabilitet i utfyllingen under og etter avsluttet arbeid, jf. vilkår 4.

Ferdige fyllskråninger skal sikres mot utrasing ved plastring med stein.

3.2.2. Før utfylling på naturlig sjøbunn, skal sjøbunnen tildekkes med et minimum 0,5 meter tykt lag av sand og grusmasser for å hindre oppvirvling og spredning av forurensede bunnsedimenter. Tildekkingsmassene skal tilfredsstillende kravene i Miljødirektoratets veileder TA-2143/2005.

Tildeckningsmassen skal legges ut til 5 meter utenfor fyllingsfoten hvor støttestøt utfylling ikke grenser som bunntildekning. Utlegging av dekkmasse skal utføres med fôringsrør eller tilsvarende metode for å hindre partikkelspredning og for å sikre nøyaktig plassering av tildekkingsmassene.

Utfylling av sprengsteinsmasser på tildeckningsmassen skal skje så skånsomt som mulig.

3.2.3. Det skal iverksettes tiltak for effektiv oppsamling av armeringsfiber, skyteledninger m.v. i sjø.

4. Overvåking og kontroll

4.1. Utfyllingens utforming og stabilitet

Det skal mens utfylling av sprengsteinsmasser pågår gjennomføres løpende kontroll av deponerte mengder, lagtykkelse og skråningshelninger, jf. vedlegg 4 til søknaden av 13.12.2013.

4.2. Overvåking

Det skal gjennomføres overvåking av resipienten under arbeidene i sjø. Overvåkingen skal bestå av en daglig, visuell kontroll av tilstanden i resipienten for å sikre at tiltak for å hindre partikkelspredning og spredning av armeringsjern, skyteledninger m.v. fungerer som tiltenkt. Videre skal det opprettes dialog med lokale fiskere for å kartlegge og minimere eventuelle negative effekter av arbeidene på det aktive fisket i fjorden.

5. Støy fra utfyllingsarbeidene og/eller anleggstrafikk skal ikke overskride grenseverdiene i Miljøverndepartementets (nå Klima- og miljødepartementet) ”Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging” (T-1442/2012).

6. Dersom det påtreffes kulturhistorisk materiale (glass, keramikk, vrakdeler, bearbeidet flint, etc.) må arbeidene stanses og Museum Stavanger AS og Rogaland fylkeskommune varsles (jf. lov om kulturminner §§ 8 og 14 tredje ledd).
7. Før anleggsarbeidene starter, må Lyse ha etablert en beredskapsplan som skal gjennomføres straks hvis det viser seg at arbeidet fører til partikkelspredning.
8. Ved avvik fra vilkår i denne tillatelsen eller andre uventede hendelser som berører ytre miljø er Lyse ansvarlig for at Fylkesmannen varsles umiddelbart.
9. Når arbeidet er ferdig skal Lyse utarbeide en rapport der samtlige resultater fra arbeidene presenteres, og hvor en dokumenterer at vilkårene i denne tillatelsen er oppfylt. Eventuelle avvik skal begrunnes og dokumenteres. Rapporten sendes Fylkesmannen innen 3 måneder etter avsluttet arbeid.
10. Tillatelsen gjelder fra dags dato og inntil utfyllingsarbeidene er endelig avsluttet.

Vi vil understreke at all forurensning fra utfyllingsarbeidene i Lysebotn isolert sett er uønsket.

Brudd på vilkår i en tillatelse medfører straffeansvar etter forurensningsloven, jf. § 78. Vi gjør oppmerksom på at denne tillatelsen ikke fritar for erstatningskrav for eventuelle skader eller ulemper som følger av virksomheten, jf. § 53. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt, kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

Vi gjør oppmerksom på at tillatelsen ikke fritar fra plikter i henhold til annen lovgivning.

Kunngjøring av tillatelsen

Tillatelsen og søknadsdokumenter legges ut til offentlig ettersyn på nettsiden til Fylkesmannen i Rogaland www.fylkesmannen.no/rogaland under emnet «Miljø og klima».

Varsel om fastsetting av saksbehandlingsgebyr

Fylkesmannens behandling av søknader om tillatelser etter forurensningsloven er omfattet av en gebyrordning, jf. kapittel 39 i forurensningsforskriften. Fylkesmannens behandling av denne saken har medført en ressursbruk tilsvarende gebyrsats 3 jf. forurensningsforskriften § 39-4. Lyse Produksjon AS skal derfor betale et gebyr på **kr 53 600,-** for Fylkesmannens behandling av søknaden.

Etter forvaltningsloven § 16 har partene i en sak rett til å uttale seg før vedtak blir gjort. Vi ber om at eventuelle merknader angående gebyret sendes til Fylkesmannen innen 14 dager etter at dette varselet er mottatt.

Klageadgang

Vedtaket om tillatelse kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra melding om vedtaket er kommet fram eller fra vedkommende fikk eller burde ha skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal stiles til Miljødirektoratet og sendes Fylkesmannen i Rogaland.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Fylkesmannen eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal

gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages.

Vi har sendt kopi av dette brevet til berørte i saken i henhold til vedlagte adresseliste.

Med hilsen

Marit Sundsvik Bendixen
ass. fylkesmiljøvernssjef

Cathrine Stabel Eltervåg
overingeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Saksbehandler: Cathrine Stabel Eltervåg
Saksbehandler telefon: 51 56 89 15
E-post: fmrocsh@fylkesmannen.no

Kopi til:

Rogaland fylkeskommune	Sentrum Postboks 130	4001	STAVANGER
Fiskarlaget Vest	Slottsgaten 3	5003	BERGEN
Forsand kommune	Kommunehuset	4110	FORSAND
Museum Stavanger AS	Muségata 16	4010	STAVANGER
Kystverket Vest	Postboks 1502	6025	ÅLESUND
Norconsult AS	Postboks 626	1303	SANDVIKA
Fiskeridirektoratet Region Sør	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Norges vassdrags- og energidirektorat	Postboks 5091 Majorstuen	0301	OSLO